

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl samosoudcem Mgr. Zdeňkem Macháčkem ve věci

žalobkyně: X, narozena X
státní příslušnost Ukrajina
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 6. 2024, č. j. OAM-5841-5/ZR-2024

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 24. 6. 2024, č. j. OAM-5841-5/ZR-2024, se zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhá zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo podle § 5 odst. 7 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále jen „Lex Ukrajina“), ve spojení s § 10 odst. 3 zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, odňato oprávnění žalobkyně k pobytu na území za účelem dočasné ochrany.
2. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobkyni byla v ČR dočasná ochrana původně udělena dne 8. 3. 2022, tu si však na vlastní žádost nechala zrušit ke dni 7. 6. 2022. Dne 14. 6. 2022 žalobkyně požádala o dočasnou ochranu ve Finsku, kterou disponuje i v současné době. Dne 29. 8. 2022 si žalobkyně opět v ČR požádala o dočasnou ochranu, a to za účelem sloučení s dcerou, která na území ČR pobývala na základě dočasné ochrany od 8. 3. 2022. Dočasná ochrana byla na základě této žádosti žalobkyni udělena, dceři žalobkyně však bylo oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany ukončeno ke dni 31. 3. 2024 z důvodu uplynutí doby, neboť si nepožádala o prodloužení. Žalovaný proto s odkazem na výše uvedená ustanovení odňal žalobkyni dočasnou ochranu, neboť ta byla žalobkyni udělena proto, aby zde mohla pobývat s dcerou. Ukončením dočasné ochrany dcery zanikl důvod, pro který byla dočasná ochrana udělena žalobkyni. Důvodem hodným zřetele, pro který by bylo možno žalobkyni dočasnou ochranu ponechat, není odjezd dcery na studia v Polsku. Jde o rozhodnutí dcery a jistě i rodičů. Navíc žalobkyně disponuje povoleným pobytem za účelem dočasné ochrany ve Finsku. Žalobkyně tedy nemusí vycestovat na Ukrajinu ani se oddělit od manžela, s nímž je vedeno obdobné řízení jako s žalobkyní. Žalobkyně ani nevyargumentovala, v čem by měla spočívat nepřiměřenost rozhodnutí žalovaného.
3. Žalobkyně v podané žalobě po rekapitulaci stanovisek žalobkyně a žalovaného ze správního řízení a shrnutí právní úpravy uvedla, že zákonodárce dal správnímu orgánu možnost, nikoli povinnost příslušné oprávnění odejmout. Aplikované ustanovení § 10 odst. 2 zákona o dočasné ochraně cizinců ponechává prostor pro diskreci. Rozhodnutí správního orgánu založené na správním uvážení musí vycházet z dostatečně zjištěného skutkového stavu, odpovídat zásadám logiky a respektovat ústavní principy. V napadeném rozhodnutí absentuje zdůvodnění, proč byla dočasná ochrana v konkrétním případě odňata. Žalobkyně ztrácí dočasnou ochranu v ČR, avšak do země, kde v minulosti žádost o dočasnou ochranu toliko formálně podala, nemůže být převzata. Není pravda, že ve Finsku v současné době disponuje dočasnou ochranou, neboť ta již vypršela.
4. Žalobkyně odkázala na rozhodnutí Rady EU 2022/382 ze dne 4. 3. 2022 a směrnici Rady 2001/55/ES ze dne 20. 7. 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice“). Uvedla, že členský stát nemůže odmítnout přijmout žádost o dočasnou ochranu jen proto, že žadatel v minulosti registroval svou žádost o dočasnou ochranu v jiném členském státě. Dle článku 15 odst. 6 a článku 26 odst. 4 směrnice je v případě dvojí registrace a přestěhování do druhého členského státu zrušeno povolení k pobytu v prvním členském státě. Dočasné ochrany lze využívat toliko v jednom členském státě. Důvody zvláštního zřetele hodné pro ponechání dočasné ochrany žalobkyně uvedla, a skutečnost, že získala dočasnou ochranu jako rodič své dcery, není důvodem pro odnětí,

když dcera bude studovat v Polsku. Dopady rozhodnutí do života žalobkyně jsou nepřiměřené a rozporné s účelem a smyslem směrnice.

5. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl. Uvedl, že dcera žalobkyně si na základě vlastního rozhodnutí a s ohledem na věk 17 let jistě i z rozhodnutí rodičů neprodloužila dočasnou ochranu v ČR a rozhodla se přesunout do Polska za účelem studia. Ve smyslu § 10 odst. 3 zákona o dočasné ochraně oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany správní orgán neodejme pouze tehdy, jestliže by existoval důvod zřetele zvláště hodný, proč dočasnou ochranu cizinci ponechat. Takový důvod však žalovaný v případě žalobkyně neshledal a řádně zdůvodnil, proč přistoupil k odnětí dočasné ochrany. Manžel žalobkyně O. R. rovněž získal povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany ve Finsku. Žalobkyně navíc dne 13. 8. 2024 podala žádost o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území, řízení nadále probíhá. Směrnice neupravuje žádné důvody, pro které by již udělená dočasná ochrana mohla být odejmuta, ponechává však prostor členským státům, aby některé otázky upravily samostatně v souladu s účelem směrnice. Ustanovení § 10 zákona o dočasné ochraně dává prostor pro správní uvážení, žalovaný okolnosti případu náležitě zohlednil. Směrnice vůbec nepředpokládá, že by osoba, které byl přiznán status osoby požívající dočasné ochrany v jednom členském státě, mohla tentýž status získat i v jiném členském státě. To potvrdil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 12. 10. 2022, č.j. 2 Azs 178/2022-46.
6. Žalovaný dále uvedl, že žalobkyně je držitelkou dočasné ochrany ve Finsku, proto žalovanému nevzniká povinnost dočasnou ochranu vydat znovu. Snaha o získání dočasné ochrany v různých členských státech bývá především snahou o zneužití práva. Česká vnitrostátní právní úprava není ani rozporná s čl. 15 směrnice 2001/55/ES, ustanovení § 51 zákona o dočasné ochraně je samostatně použitelné. Ustanovení § 174a zákona o pobytu cizinců není v tomto případě použitelné, neboť žalovaný při odnětí dočasné ochrany postupuje výhradně podle zákona o dočasné ochraně cizinců, který nevyžaduje, aby byl posouzen dopad rozhodnutí do soukromého a rodinného života. Žalovanému je znám závazek vyplývající z článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, nicméně proto, aby se žalovaný touto otázkou výslovně zabýval v textu odůvodnění rozhodnutí, je třeba, aby žalobkyně v průběhu řízení uvedla nějakou relevantní skutečnost ve vztahu k tomuto závazku, případně namítla nepřiměřenost dopadu rozhodnutí a uvedla, v čem konkrétně takový dopad považuje za nepřiměřený. Žalobkyně čl. 8 Úmluvy neaktivovala, neboť konkrétně nevyargumentovala, v čem by spočíval nepřiměřený zásah do jejího soukromého a rodinného života.
7. Napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející soud přezkoumal v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a v mezích uplatněných žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s. ř. s. s tím, že přitom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. Daný případ soud považoval za věc mezinárodní ochrany dle § 31 odst. 2 s. ř. s. v souladu se závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 2. 2023, č. j. 10 As 290/2022-30.
8. Z předloženého správního spisu soud zjistil, že oznámením ze dne 22. 5. 2024 oznámil žalovaný žalobkyni zahájení řízení ve věci odnětí oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany z důvodu ukončení pobytového oprávnění dcery X, na niž byla dočasná ochrana žalobkyně navázána. Žalobkyně se ve věci vyjádřila v tom smyslu, že studijní záměr dcery je důvodem zřetele hodným, na nějž neměla žalobkyně vliv. V jejím zájmu je setrvat i

s manželem v ČR a nevracet se na válečným konfliktem postiženou Ukrajinu. Dne 24. 6. 2024 vydal žalovaný žalobou napadené rozhodnutí.

9. Podle ustanovení § 5 odst. 7 zákona Lex Ukrajina se ve věci neudělení nebo odnětí dočasné ochrany se použije zákon o dočasné ochraně cizinců.
10. Podle § 10 odst. 3 zákona o dočasné ochraně cizinců, zanikne-li důvod, pro který bylo uděleno oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany z důvodu sloučení rodiny, a nebude-li shledán jiný důvod hodný zřetele pro jeho ponechání, toto oprávnění se odejme.
11. Soud především uvádí, že v případě žalobkyně postupoval žalovaný podle citovaného ustanovení § 10 odst. 3 zákona o dočasné ochraně cizinců, nikoli dle jeho § 10 odst. 2, jak se mj. objevilo v žalobě. Na rozdíl od stanovisek obou účastníků soud konstatuje, že ustanovení § 10 odst. 3 zákona o dočasné ochraně cizinců neskýtá prostor pro správní uvážení žalovaného, obsahuje pouze neurčitý právní pojem „důvod hodný zřetele“, který je třeba v konkrétním případě náležitě vyložit. Žalovaný však tento pojem nečte adekvátně, jak to plyne částečně z napadeného rozhodnutí a zejména z vyjádření k žalobě. Opakovaně totiž hovoří o „důvodu zřetele *zvlášť* hodném“, což je náročnější požadavek, který shora citovaná právní úprava vůbec neobsahuje. V situaci, kdy není sporován zánik dočasné ochrany dcery žalobkyně, na niž bylo navázáno oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany samotné žalobkyně, bylo úkolem žalovaného ve správním řízení posoudit, zda je dán důvod hodný zřetele, pro nějž by bylo namísto žalobkyni v režimu dočasné ochrany ponechat. Zákon přitom nevyžaduje důvod zvláštní či mimořádný, pouze důvod hodný zřetele, tedy takový, který zaslouží být vzat v potaz.
12. Stěžejním důvodem, pro nějž žalovaný žalobkyni v režimu dočasné ochrany neponechal, je její aktuálně (ke dni vydání napadeného rozhodnutí) aktivně trvající dočasná ochrana ve Finsku, neboť dle žalovaného není možné, aby měla tatáž osoba aktivní dočasnou ochranu ve více zemích EU než v zemi jediné. Uvedené závěry však nemají náležitou oporu ve správním spise, resp. zůstávají poněkud nedovysvětleny. Ze spisu je seznatelné, že žalobkyně v minulosti skutečně žádala o dočasnou ochranu ve Finsku, nelze však na jeho podkladě s jistotou uzavřít, že dočasná ochrana ve Finsku ke dni vydání rozhodnutí žalovaného nadále přetrvávala. To vše v situaci, kdy žalobkyně trvání dočasné ochrany ve Finsku rozporuje (dle žaloby „vypršela“), a navíc by finská dočasná ochrana zřetelně stála vedle dočasné ochrany české, což je v rozporu s vlastním závěrem žalovaného, že taková situace není možná. Žalobkyně má totiž mít dočasnou ochranu ve Finsku již od 14. 6. 2022. Žalovaný se nepozastavuje nad tím, že žalobkyně měla od léta 2022 do léta 2024 dočasnou ochranu v ČR, a jaký to mělo vliv na finskou dočasnou ochranu. Prostě konstatuje, že dočasná ochrana v ČR se odnímá a nelze ji nadále poskytnout, neboť žalobkyně má aktivní dočasnou ochranu ve Finsku. Soud však není schopen takový závěr na podkladě spisového materiálu učinit.
13. O aktivní finské dočasné ochraně lze pochybovat s ohledem na žalobkyni odkazovaný čl. 15 odst. 6 směrnice. Podle něj se sloučeným rodinným příslušníkům v rámci dočasné ochrany udělí povolení k pobytu. Za tímto účelem se vydají potřebné dokumenty nebo jiné rovnocenné doklady. Následkem přemístění rodinných příslušníků na území jiného členského státu za účelem sloučení rodiny podle odstavce 2 je zrušení platnosti povolení k pobytu vydaných členským státem, který tyto osoby opouštějí, a rovněž ukončení povinností souvisejících s dočasnou ochranou ve vztahu k těmto osobám.
14. Uvedené ustanovení je vyjádřením žalovaným správně odkazovaného principu, že dočasná ochrana má být pro cizince aktivní pouze v jediném státě EU. Po získání dočasné ochrany

ve Finsku byla žalobkyně sloučena s dcerou v ČR, což dle směrnice přináší ztrátu povolení k pobytu ve Finsku. I s přihlédnutím k uvedeným důvodům není soud na základě podkladů založených ve spise (kopie několika listin, z nichž není patrné přetrvávání dočasné ochrany ve Finsku) přesvědčen o podloženosti závěru žalovaného ohledně trvající dočasné ochrany ve Finsku. Hodlá-li žalovaný z tohoto závěru nadále vycházet, musí jej podložit podkladem, který nezavdává žádné pochybnosti o trvání dočasné ochrany žalobkyně ve Finsku.

15. Při posouzení existence důvodu hodného zřetele musí žalovaný vnímat, že jde o mírnější požadavek zákonodárce, než jakým by byl důvod hodný *zvláštního* zřetele. V situaci, kdy žalobkyně v minulosti v ČR dočasnou ochranu samostatně získala, tedy zjevně splnila náležité zákonné požadavky, nemusí být dle přesvědčení soudu odjezd dcery na studia důvodem pro ukončení dočasné ochrany žalobkyně, která v ČR již cca dva roky pobývá. Pokud dcera aktuálně dosáhla věku, kdy není nebezpečné, že dítě (třebas po rozhodnutí celé rodiny) odjíždí studovat do zahraničí, je to pochopitelná životní situace, která není mimořádná, ale zasluhuje, aby k ní správní orgán při svém rozhodování přihlédl právě proto, že původně (při vyřizování pobytových oprávnění rodiny) neexistovala, a nyní logicky vznikla v důsledku plynutí času a zájmu rodiny o vzdělání dcery. Opačný přístup motivuje dceru k tomu, aby v zahraničí nestudovala, a to z důvodu zachování pobytových oprávnění rodičů. Demotivaci mladého člověka k dosažení vzdělání a nabytí zkušeností nepovažuje soud za princip, k němuž by měly správní orgány ČR směřovat. Lze dodat, že soudu je známa také situace a stanovisko manžela žalobkyně, jemuž bylo rovněž odňato oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, proti čemuž se aktuálně také brání žalobou u zdejšího soudu.
16. Vzhledem k výše uvedenému shledal soud žalobu důvodnou. Proto postupem podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadené rozhodnutí žalovaného pro vady řízení a věc mu podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení bude žalovaný vysloveným právním názorem soudu vázán dle § 78 odst. 5 s. ř. s. Bude-li tedy vycházet ze závěru o trvání dočasné ochrany žalobkyně ve Finsku, náležitě jej podloží. Případné úvahy o studiu dcery jako důvodu hodného zřetele naznačil soud výše.
17. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V souzeném případě byla žalobkyně úspěšná, avšak náklady řízení jí dle obsahu spisu nevznikly, když soudní poplatek nehradila, nebyla právně zastoupena, žádné náklady navíc nevyčísli ani nedoložila. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 1. listopadu 2024

Mgr. Zdeněk Macháček

samosoudce